МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ОНУ імені І. І. Мечникова

Голова Вченої ради _____Вячеслав ТРУБА
(протокол № 10 від 29 червня 2026 р.)
(наказ № 60/А-ГРПОУ від 1 липня 2026 р.)

ПРОГРАМА
КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Організація антикорупційної роботи закладу вищої освіти

рівень освіти: освіта дорослих (післядипломна освіта)
галузі знань: А Освіта
спеціальність: А1 Освітні науки

ОНУ
2026

ЛИСТПОГОДЖЕННЯ
програми підвищення кваліфікації
«Організація антикорупційної роботи закладу вищої освіти»

РОЗРОБНИКИ:
Вячеслав ТРУБА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін.
Тетяна СТЕПАНОВА, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри конституційного права та правосуддя.
Анжела ЛЕВЕНЕЦЬ, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права та правосуддя.

РЕКОМЕНДОВАНО
Кафедрою конституційного права та правосуддя
протокол № 8 від «20» квітня 2026 р.
Завідувачка кафедри _____ Тетяна СТЕПАНОВА

СХВАЛЕНО:

навчально-методичною комісією економіко-правового факультету
протокол № 8 від «18» травня 2026 р.

Голова НМК ЕПФ _____ Ірина ГОЛОДЕНКО

Вченою радою економіко-правового факультету ОНУ імені І. І. Мечникова
протокол № 8 від «25» травня 2026 р.

Голова Вченої ради _____ Людмила ТОКАРЧУК

Науково-методичною радою ОНУ імені І.І. Мечникова
протокол № 3 від «18» червня 2026 р.

Голова НМР ОНУ імені І. І. Мечникова _____Майя НІКОЛАЄВА

1. Опис програми

Обсяг програми	90 год / 3 кредита ЄКТС Програма підвищення кваліфікації передбачає такі форми роботи: лекції (14 год.), практичні заняття (14 год.), самостійна робота (60 годин), атестація у вигляді заліку (2 години) відповідно для очної/змішаної форм навчання.
Строки виконання програми	3 тижні
Форма підвищення кваліфікації	Очна / змішана
Мета	Метою курсу є підвищення професійного рівня працівників закладів вищої освіти у сфері організації антикорупційної діяльності. Програма спрямована на формування у фахівців знань про систему антикорупційного законодавства, поняття та види корупційних правопорушень, особливості виявлення корупційних ризиків у внутрішніх процесах закладу вищої освіти; особливості ідентифікації корупційних ризиків, пов'язаних з конфліктом інтересів у різних сферах функціонування закладу вищої освіти та шляхи їх вирішення, опрацювання повідомлень про факти корупційних правопорушень.
Завдання:	– сформувати знання основ державної антикорупційної політики; – засвоїти основні положення антикоурпційного законодавства України; – вивчити антикорупційну інфраструктуру держави, зокрема у сфері освіти; – вивчити систему та основні чинники корупційних ризиків у ЗВО; – вивчити види конфлікту інтересів у діяльності працівників ЗВО, шляхи їх вирішення; – визначати види корупційних правопорушень у системі освіти; – вивчити елементи правового статусу викривачів корупції, гарантії його захисту; – засвоїти механізм опрацювання повідомлень про корупційні правопорушення, оформлення результатів службового розслідування.
Напрями	Освіта.
Перелік компетентностей, які вдосконалюються	На основі професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти», наказ МОН України №1466 від 16.10.2024 р. Є1. Здатність визначати свою роль і завдання при реалізації заходів відповідно до спеціальності. Ж1. Здатність організувати особистий професійний розвиток. Ж2. Здатність долучатися до професійного розвитку колег. З2. Здатність брати участь у процесах розвитку/ врядування ЗВО
Очікувані результати	**Знати:** - основні положення нормативно-правового забезпечення організації антикорупційної роботи закладу вищої освіти; - особливості виявлення корупційних ризиків у внутрішніх процесах закладу вищої освіти;

	- особливості ідентифікації корупційних ризиків, пов'язаних з конфліктом інтересів у різних сферах функціонування закладу вищої освіти (навчальний процес, наукова діяльність, адміністративно-господарська діяльність); - види корупційних правопорушень, пов'язаних з діяльністю закладів освіти, та визначати відповідальність за їх вчинення; - процедуру подання повідомлення про можливі факти корупції або пов'язаних з корупцією правопорушень у закладі вищої освіти (внутрішні, зовнішні); - механізм опрацювання повідомлень про можливі факти корупції та результати роботи з такими повідомленнями. **Вміти:** - надавати консультації учасникам освітнього процесу з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції; - розглядати повідомлення про порушення вимог антикорупційного законодавства та здійснювати повноваження у сфері захисту викривачів; - організовувати роботу з оцінки антикорупційних ризиків у діяльності ЗВО; - визначати наявність потенційного та/чи реального конфлікту інтересів у співробітників ЗВО, визначати шляхи вирішення наявного конфлікту інтересів.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка
Місце виконання програми	За місцезнаходженням суб'єкта підвищення кваліфікації та/або дистанційно
Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять	Професійно-орієнтоване навчання, використання методу проєктів у навчанні, технології інтенсивного і дистанційного навчання, подача лекційного матеріалу у формі презентацій, використання інтернет-ресурсів платформ, інтеранктивні вправи тощо
Форма підсумкового контролю	Тестовий контроль

2. ЗМІСТ КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Змістовий модуль 1. <u>Основні засади антикорупційної діяльності ЗВО</u>

Тема 1. Антикорупційна інфраструктура України.

Поняття корупції, її види у сучасному світі. Загальна характеристика антикорупційного законодавства України. Національна антикорупційна стратегія. Спеціалізовані антикорупційні органи України. Правоохоронні органи. Органи

судової влади. Антикорупційна громадськість. Види корупційних та пов'язаних із корупцією правопорушень.

Тема 2. Нормативне забезпечення антикорупційної діяльності у ЗВО.

Особливості законодавства із запобігання корупції у сфері освіти та науки. Міжнародні стандарти доброчесності в освіті. Правовий статус та функції НАЗК в освітній сфері. Правовий статус, права та обов'язки уповноваженої особи з питань запобігання корупції в університеті. Антикорупційна програма: поняття, структура, порядок затвердження. Моніторинг виконання антикорупційної програми ЗВО.

Тема 3. Академічна доброчесність як фундамент антикорупційної культури університету.

Поняття «академічна доброчесність» та «запобігання корупції» у системі вищої освіти. Форми порушення академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування). Мінімізація ризиків академічної недоброчесності. Заходи академічної та дисциплінарної відповідальності студентів та викладачів за порушення правил доброчесності. Роль студентських організацій у протидії «побутовій корупції» та толеруванню недоброчесності під час сесій.

Тема 4. Методологія оцінювання корупційних ризиків в університеті.

Практичні інструменти виявлення «вузьких місць» в управлінській та освітній діяльності ЗВО. Аналіз окремих процесів з точку зору корупційних ризиків (вступної кампанії, екзаменаційних сесій, поселення в гуртожитки та розподіл бюджетних коштів). Створення Карти корупційних ризиків та Реєстру ризиків ЗВО. Розроблення заходів контролю для мінімізації знайдених уразливостей.

Змістовий модуль 2. <u>Антикорупційні інструменти у ЗВО.</u>

Тема 5. Конфлікт інтересів у ЗВО: ідентифікація, декларування та алгоритми врегулювання.

Поняття «конфлікту інтересів». Сутність «приватного інтересу» у роботі працівників ЗВО. Потенційний, реальний та уявний конфлікт інтересів в академічному середовищі. Сфери, у яких може виникнути конфлікт інтересів. Покроковий алгоритм дій працівника при виявленні конфлікту інтересів. Шляхи вирішення конфлікту інтересів у працівників ЗВО. Правові наслідки невжиття заходів щодо конфлікту інтересів у співробітників ЗВО.

Тема 6. Інститут викривачів у ЗВО: створення безпечного середовища для повідомлень.

Поняття та правовий статус викривачів корупції у ЗВО. Організація каналів зв'язку для викривачів корупції у ЗВО. Порядок роботи із повідомленнями про можливі факти корупції та надання статусу викривача корупції. Порядок

реєстрації, перевірки та розгляду заяв про корупційні або пов’язані з корупцією правопорушення. Гарантії захисту трудових прав викривачів корупції у ЗВО. Методи запобігання тиску чи дискримінації викривачів корупції з боку адміністрації ЗВО.

Тема 7. Проведення внутрішніх розслідувань та взаємодія ЗВО з антикорупційними органами.

Алгоритм дій адміністрації у разі виявлення фактів або отримання обґрунтованої підозри щодо корупції. Порядок та процедура проведення службового розслідування. Створення комісії зі службового розслідування, вимоги до оформлення доказів та матеріалів службового розслідування. Накладення дисциплінарного стягнення на працівника. Порядок взаємодії ЗВО з правоохоронними структурами, НАЗК та органами управління освітою. Передача матеріалів щодо корупційного або пов’язаного із корупцією правопорушення до компетентних органів.

3. СТРУКТУРА КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Тема / Години	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контроль заходи	Разом
Змістовий модуль 1. Основні засади надання соціальних послуг					
Тема 1. Антикорупційна інфраструктура України.	2	2	10	-	14
Тема 2. Нормативне забезпечення антикорупційної діяльності у ЗВО.	2	2	8	-	12
Тема 3. Академічна доброчесність як фундамент антикорупційної культури університету.	2	2	8	-	12
Тема 4. Методологія оцінювання корупційних ризиків в університеті.	2	2	8	-	12
Змістовий модуль 2 Відповідальність за порушення вимог законодавства про соціальні послуги					
Тема 5. Конфлікт інтересів у ЗВО: ідентифікація, декларування та алгоритми врегулювання.	2	2	8	-	12
Тема 6. Інститут викривачів у ЗВО: створення безпечного середовища для повідомлень.	2	2	8	-	12
Тема 7. Проведення внутрішніх розслідувань та взаємодія ЗВО з антикорупційними органами.	2	2	10	-	14
Залік (тестування)				2	2
Усього годин	**14**	**14**	**60**	**2**	**90**

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Антикорупційна інфраструктура України.	2
2.	Нормативне забезпечення антикорупційної діяльності у ЗВО.	2
3.	Академічна доброчесність як фундамент антикорупційної культури університету.	2
4.	Методологія оцінювання корупційних ризиків в університеті.	2
5.	Конфлікт інтересів у ЗВО: ідентифікація, декларування та алгоритми врегулювання.	2
6.	Інститут викривачів у ЗВО: створення безпечного середовища для повідомлень.	2
7.	Проведення внутрішніх розслідувань та взаємодія ЗВО з антикорупційними органами.	2
	РАЗОМ:	**14**

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Види самостійної роботи:

- Вивчення конспекту лекцій, нормативно-правових актів.
- Підготовка до групових занять.
- Самостійна робота з літературою.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Антикорупційна інфраструктура України.	10
2.	Нормативне забезпечення антикорупційної діяльності у ЗВО.	8
3.	Академічна доброчесність як фундамент антикорупційної культури університету.	8
4.	Методологія оцінювання корупційних ризиків в університеті.	8
5.	Конфлікт інтересів у ЗВО: ідентифікація, декларування та алгоритми врегулювання.	8
6.	Інститут викривачів у ЗВО: створення безпечного середовища для повідомлень.	8
7.	Проведення внутрішніх розслідувань та взаємодія ЗВО з антикорупційними органами.	10
	РАЗОМ:	**60**

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

– словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, обговорення, дискусія;

– наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація;

– методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, вправи, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та виконання індивідуальних завдань: підготовка презентацій, виконання практичних завдань, вирішення кейсів.

Форма атестації у вигляді заліку (тестування). Слухач має набрати 60% правильних відповідей. Буде запропоновано 40 запитань, з чотирма варіантами відповідей, з яких одна правильна.

7. ПИТАННЯ ДЛЯ АТЕСТАЦІЇ

1. Поняття корупції, її роль у сучасному світі.
2. Нормативно-правові акти, що складають основу антикорупційного законодавства України.
3. Завдання, функції та межі повноважень НАЗК стосовно моніторингу й контролю діяльності ЗВО.
4. Правовий статус, права та посадові обов'язки Уповноваженої особи з питань запобігання корупції в ЗВО.
5. Види юридичної відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією в освіті.
6. Відповідальність керівництва закладу вищої освіти за загальний стан організації протидії корупції.
7. Поняття, структура та зміст Антикорупційної програми ЗВО.
8. Регламент та етапи розробки, публічного обговорення та затвердження Антикорупційної програми університету.
9. Роль органів студентського самоврядування та наглядових рад у процесі реалізації антикорупційної політики ЗВО.
10. Періодичність та ключові чинники перегляду й актуалізації Антикорупційної програми закладу.
11. Юридична відмінність між поняттями «корупційне правопорушення» та «правопорушення, пов'язане з корупцією».
12. Міжнародні стандарти управління антикорупційним комплаєнсом (зокрема ISO 37001) та досвід їх впровадження в українських ЗВО.
13. Сутність корупційного ризику в діяльності університету та критерії оцінювання рівня його критичності.
14. Специфіка корупційних ризиків на етапі організації та проведення вступної кампанії до магістратури та аспірантури.
15. Методи ідентифікації та мінімізації корупційних ризиків під час проведення поточного та підсумкового контролю знань.
16. Корупційні загрози у сферах розпорядження майном ЗВО та здійснення публічних закупівель.
17. Уразливість до зловживань у процесах розподілу місць та проживання студентів у гуртожитках і способи їх ліквідації.
18. Способи та методи збору інформації для якісного картування корупційних ризиків у ЗВО.
19. Правила розробки Карти корупційних ризиків ЗВО та ведення Реєстру ризиків.

20. Сутнісна відмінність між потенційним, реальним та уявним конфліктом інтересів в академічній сфері.
21. Поняття та види приватних інтересів науково-педагогічного працівника.
22. Механізм виявлення та вирішення конфлікту інтересів у працівника ЗВО.
23. Процедура та випадки застосування заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів у працівника ЗВО.
24. Кореляція між поняттями «академічна доброчесність» та «запобігання корупції» в просторі вищої освіти.
25. Форми порушення академічної доброчесності як пряме підґрунття для фінансової корупції в університеті.
26. Інституційні інструменти превенції порушень академічної доброчесності.
27. Види академічної відповідальності, що можуть застосовуватися до студентів та науково-педагогічних працівників.
28. Цифровізація освітніх послуг та впровадження автоматизованих систем оцінювання як чинник мінімізації людського фактору.
29. Поняття та особливості правового статусу викривача корупції, його відмінність від заявника.
30. Вимоги до створення та забезпечення стабільного функціонування внутрішніх і регулярних каналів повідомлень про корупцію в ЗВО.
31. Особливості, терміни та загальний порядок перевірки анонімних повідомлень про корупційні правопорушення.
32. Законодавчі гарантії захисту трудових, фінансових та репутаційних прав викривача корупції в системі освіти.
33. Правові підстави, необхідні та достатні для призначення внутрішнього (службового) розслідування щодо працівника ЗВО.
34. Порядок створення, склад та межі юридичних повноважень комісії з проведення службового розслідування.
35. Правила збору, верифікації та належної фіксації доказів під час внутрішньої перевірки фактів корупції.
36. Вимоги до оформлення підсумкового Акту службового розслідування.
37. Процедура та випадки відсторонення працівника від виконання обов’язків на час проведення розслідування.
38. Межі повноважень адміністрації університету щодо звільнення працівників за корупційні проступки на підставі КЗпП.
39. Алгоритм та процесуальні терміни передачі матеріалів внутрішнього розслідування до правоохоронних органів чи НАЗК.
40. Правила дій адміністрації та Уповноваженої особи ЗВО у разі проведення на території університету обшуків чи затримань правоохоронними органами.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Академічна доброчесність : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти галузі знань 081 «Право». / уклад.: Харитонова О.І., Ульянова Г.О., Кирилюк А.В., Галупова Л.І., Бааджи Н.П.; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : - Видавництво «Юридика». 2024. 74 с. URL:

https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3bcd51d7-c244-4cc3-ab57-28503f104043/content

2. Антикорупційний комплаєнс закладу вищої освіти: закордонний досвід та українські перспективи. Аналітичне дослідження: https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2023/09/Analitychne-doslidzhennya.pdf

3. Антикорупція та доброчесність для студентської молоді: від теорії до практики: навчальний посібник. За ред. В.В. Бичковської, А.В. Мельника, С. І. Миткалика та ін. 2024. https://drive.google.com/file/d/1K5ei-PBND9QJ0xAtan0iF9W_25_MQZrN/view?usp=drive_link

4. Корупція в Україні 2022: розуміння, сприйняття, поширеність: https://nazk.gov.ua/wpcontent/uploads/2023/05/Prezent.opytuvannya-koruptsiya-2022_FINAL_ukr.pdf

5. Методичні рекомендації щодо інструментів та механізмів для трансформації різних сфер функціонування закладів вищої освіти на засадах прозорості та доброчесності. 2025. https://drive.google.com/file/d/1j7b6qB2IZq8k2CgdZvLHbgLck8dLo-VE/view

6. Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками: Наказ НАЗК №830/21 від 21.12.2021. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22#Text (дата звернення: 05.07.2026)

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text (дата звернення: 05.07.2026)

8. ПРООН, 45; Кірія, Корупція в університетах, 21–22; Аліна Мунгіу-Піппіді, Громадянське суспільство та боротьба з корупцією: Оцінка управління румунськими державними університетами», у Міжнародному журналі розвитку освіти (березень 2011): http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1790062

9. Реєстр корупційних ризиків у вищій освіті України, ТОП-25 корупційні ризики вищої освіти, Корупційні ризики вступної кампанії 2022, НАЗК: https://nazk.gov.ua/uk/vyshha-osvita/

10. Романов М. В. Основні засади запобігання корупції / М. В. Романов; ГО «Харківська правозахисна група». Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2017. 176 с.

11. Шевчук О. О. Антикорупційна політика в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Київ, 2022.

12. ISO «Система протидії корупції»: https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/22.-ISO37001_2016_ukr.pdf

13. OECD Public Integrity Handbook: https://www.oecd.org/corruption-integrity/reports/oecd-public-integrityhandbook-ac8ed8e8-en.html .

14. Recommendation CM/Rec(2022)18 of the Committee of Ministers to member States on countering education fraud: https://etico.iiep.unesco.org/en/recommendation-cmrec202218-committee-ministers-member-statescountering-education-fraud

15. U4 Values Education for Public Integrity: https://www.u4.no/publications/values-education-for-publicintegrity.pdf